KRAJOWE
BIURO WYBORCZE
Zespół Prawny
i Organizacji Wyborów

ZPOW.422.14.2026

Warszawa, dnia 4 listopada 2026 r.

NOTATKA
W SPRAWIE AKTUALIZACJI PRZEZ GMINY DANYCH
W CENTRALNYM REJESTRZE WYBORCÓW W I PÓŁROCZU 2026 R.

Notatkę sporządzono na podstawie analizy półrocznych informacji dotyczących oceny prawidłowości aktualizacji przez gminy danych w Centralnym Rejestrze Wyborców (CRW) oraz sporządzania spisów wyborców, przesłanych przez Delegatury Krajowego Biura Wyborczego. Przeprowadzona analiza wykazała, że co do zasady aktualizowanie danych w Centralnym Rejestrze Wyborców przebiegło prawidłowo.

I. Informacje wstępne

Delegatury Krajowego Biura Wyborczego kontrolowały i nadzorowały poprawność aktualizacji danych w Centralnym Rejestrze Wyborców i prawidłowość sporządzania na jego podstawie spisów wyborców.

Delegatury oprócz przeprowadzania kontroli stacjonarnych, na miejscu w urzędach gmin i miast, realizowały nadzór i kontrole nad aktualizacją danych w Centralnym Rejestrze Wyborców w formie zdalnej, tj. przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej oraz za pomocą arkuszy kontrolnych.

Ponadto Delegatury Krajowego Biura Wyborczego systematycznie monitorowały zmiany liczby wyborców w poszczególnych gminach i porównywały je z wcześniejszymi danymi w tym zakresie.

W I półroczu 2026 r. Delegatury Krajowego Biura Wyborczego przeprowadziły w całym kraju 249 bezpośrednie kontrole aktualizacji danych w Centralnym Rejestrze Wyborców oraz poprawności sporządzania spisów wyborców w urzędach gmin i miast, a także 535 kontroli elektronicznych i zdalnych, głównie za pośrednictwem arkuszy kontrolnych. Po wykonanych czynnościach kontrolnych sporządzano protokoły zawierające wnioski oraz zalecenia, które zostały przekazane do kontrolowanych jednostek.

Delegatury Krajowego Biura Wyborczego przeprowadzały szkolenia oraz indywidualne instruktaże dla pracowników działów ewidencji ludności w urzędach miast i gmin dotyczące aktualizacji danych w Centralnym Rejestrze Wyborców.

W ramach sprawowanego nadzoru Delegatury sprawdzały także prawidłowość sporządzania spisów wyborców w związku z zarządzonymi wyborami.

II. Uwagi Delegatur Krajowego Biura Wyborczego

W przesłanych do Krajowego Biura Wyborczego informacjach Delegatury wskazały, że sprawują stały nadzór nad prawidłowością aktualizacji danych w Centralnym Rejestrze Wyborców. Oprócz monitorowania danych w Centralnym Rejestrze Wyborców, pracownicy Delegatur dokonywali również korekty występujących błędów i rozbieżności lub podejmowali kontakt z gminami w celu ich usunięcia.

Delegatury Krajowego Biura Wyborczego przedstawiły także swoje uwagi związane ze sporządzaniem i aktualizowaniem spisów wyborców w wyborach uzupełniających, przedterminowych oraz referendach lokalnych. Wskazały, że spisy wyborców sporządzono zgodnie z przepisami ustawy z dnia 5 stycznia 2011 roku – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2026 r. poz. 1261) oraz rozporządzeniem Ministra Cyfryzacji z dnia 3 sierpnia 2023 r. w sprawie spisu wyborców (Dz. U. z 2023 r. poz. 1512). Zostały one wygenerowane w sposób automatyczny w Centralnym Rejestrze Wyborców i podlegały aktualizacji.

W ramach czynności kontrolnych Delegatury zwracały szczególną uwagę na procedurę ujęcia wyborcy w stałym obwodzie głosowania w Centralnym Rejestrze Wyborców. Przypominano pracownikom gmin o konieczności prowadzenia postępowania sprawdzającego, czy osoba wnosząca wniosek o ujęcie w stałym obwodzie głosowania spełnia warunki stałego zamieszkania na obszarze danej gminy, a także o konieczności udokumentowania tego faktu w aktach sprawy przed wydaniem decyzji o ujęciu lub odmowie ujęcia w stałym obwodzie głosowania danej osoby.

Delegatura Krajowego Biura Wyborczego w Bydgoszczy w jednej z kontrolowanych gmin stwierdziła m. in. wydanie sześciu decyzji o odmowie ujęcia wyborcy w stałym obwodzie głosowania w Centralnym Rejestrze Wyborców z przekroczeniem ustawowego terminu przewidzianego w art. 20 § 1 Kodeksu wyborczego. Natomiast w innej gminie wykazano wydanie decyzji o ujęciu w stałym obwodzie głosowania z jednodniowym opóźnieniem. Zalecono ścisłe przestrzeganie przepisów Kodeksu wyborczego oraz zachowanie należytej staranności przy przyjmowaniu i rozpatrywaniu wniosków o ujęcie wyborcy w stałym obwodzie głosowania w Centralnym Rejestrze Wyborców.

Delegatura Krajowego Biura Wyborczego w Ciechanowie poinformowała, że osoba dokonująca aktualizacji danych w Centralnym Rejestrze Wyborców w kontrolowanej gminie w kilku przypadkach odstąpiła od sporządzania notatek służbowych potwierdzających weryfikację miejsca zamieszkania wyborców składających wnioski o ujęcie w stałym obwodzie głosowania w Centralnym Rejestrze Wyborców. Delegatura wskazała, że w trakcie kontroli na bieżąco informowano osoby aktualizujące dane w CRW o zaistniałych uchybieniach oraz udzielono instruktażu, jak prawidłowo postępować w zaistniałych sytuacjach. Stwierdzone uchybienia szczegółowo opisano w protokole kontroli i uwzględniono w zaleceniach pokontrolnych.

Delegatura Krajowego Biura Wyborczego w Jeleniej Górze podniosła, iż w jednej z kontrolowanych gmin dwukrotnie wydano decyzje o ujęciu w stałym obwodzie głosowania w Centralnym Rejestrze Wyborców na podstawie nieaktualnych druków, tj. wniosków o wpisanie wyborcy do rejestru wyborców wraz z deklaracją zawierającą informacje niezbędne do wpisania do rejestru wyborców - zgodne z wzorami określonymi w załącznikach nr 2 i 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 27 lipca 2011 r. w sprawie rejestru wyborców oraz trybu przekazywania przez Rzeczpospolitą Polską innym państwom członkowskim Unii Europejskiej danych zawartych w tym rejestrze, które utraciło moc w dniu 4 sierpnia 2023 r. W innej gminie z kolei w aktach spraw dotyczących rozpatrzenia wniosków o ujęcie w stałym obwodzie głosowania w kilku przypadkach nie udokumentowano postępowania sprawdzającego, czy osoba wnosząca wniosek o ujęcie w stałym obwodzie głosowania spełnia warunek stałego zamieszkania na obszarze gminy. Wystąpiły również przypadki, w których dołączona do akt dokumentacja nie potwierdzała faktu stałego zamieszkania przez wnioskodawców pod wskazanym we wniosku adresem w dacie wydania decyzji, lecz w okresach wcześniejszych. Stwierdzone nieprawidłowości były przedmiotem odpowiednich zaleceń pokontrolnych.

Delegatura Krajowego Biura Wyborczego w Pile wskazała, że w jednej z kontrolowanych gmin decyzje o odmowie ujęcia w stałym obwodzie głosowania zostały wydane po terminie. Przekraczanie terminu wynikało z faktu, iż w przypadku wniosków, które wpłynęły elektronicznie (ePUAP) i nie zawierały żadnych dokumentów potwierdzających fakt zamieszkania, gmina wzywała wyborców do ich uzupełnienia, wyznaczając siedmiodniowy termin wynikający z Kodeksu postępowania administracyjnego. Skutkowało to wydaniem decyzji po terminie. W ramach zaleceń pokontrolnych zalecono bezwzględne przestrzeganie 5-dniowego, nieprzekraczalnego terminu wynikającego z przepisów Kodeksu wyborczego.

Delegatura Krajowego Biura Wyborczego w Słupsku podniosła, że wnioski o ujęcie wyborcy w stałym obwodzie głosowania składane za pośrednictwem platformy ePUAP nie były we wszystkich przypadkach obsługiwane z wykorzystaniem tego samego kanału komunikacyjnego. Ustalono, że pomimo wniesienia wniosku w formie elektronicznej, część rozstrzygnięć w sprawie była doręczana wyłącznie w postaci papierowej.

Delegatura Krajowego Biura Wyborczego w Poznaniu wskazała, że część gmin wydawała decyzje o odmowie ujęcia w stałym obwodzie głosowania poza Centralnym Rejestrem Wyborców, co wynikało, w ocenie Delegatury, wyłącznie z braku znajomości instrukcji obsługi do systemu CRW. W jednej z gmin w CRW została utworzona decyzja negatywna, natomiast nigdy nie została podpisana przez wójta lub osobę upoważnioną. W innej gminie wydano decyzję negatywną poza systemem CRW, a w systemie odrzucono wniosek o ujęcie w stałym obwodzie głosowania (nie wydano żadnej decyzji do przedmiotowego wniosku), zatem dokonano rozstrzygnięcia o zupełnie innym charakterze. Podczas kontroli w urzędach gmin pracownicy Delegatury Krajowego Biura Wyborczego w Poznaniu dążyli do tego, by dokumenty fizyczne miały odzwierciedlenie w Centralnym Rejestrze Wyborców.

Delegatury Krajowego Biura Wyborczego dokonywały także w systemie informatycznym WOW aktualizacji opisu granic stałych obwodów głosowania oraz okręgów wyborczych z uwzględnieniem krajowego rejestru urzędowego podziału terytorialnego kraju TERYT oraz zgodnie z informacjami otrzymanymi od gmin w zakresie nowo powstałych ulic oraz budynków mieszkalnych.

Delegatura Krajowego Biura Wyborczego w Kielcach podniosła, że zgodnie z art. 12 § 15 i art. 419 § 5 Kodeksu wyborczego podstawą dla Dyrektora Delegatury Krajowego Biura Wyborczego do wprowadzenia do Centralnego Rejestru Wyborców danych o obwodach głosowania, a także o numerach i granicach okręgów wyborczych, jest postanowienie komisarza wyborczego, podjęła działania zmierzające do ich aktualizacji. W wyniku przeprowadzonej analizy wykazów Centralnego Ośrodka Informatyki w Polsce, zawierających zestawienie gmin z nieaktualnymi granicami oraz punktami adresowymi nieprzypisanymi do obwodów głosowania i okręgów wyborczych w Centralnym Rejestrze Wyborców, Komisarze Wyborczy w Kielcach podjęli łącznie 19 postanowień aktualizujących opis granic okręgów wyborczych oraz obwodów głosowania.

Analogiczne działania prowadziły także pozostałe Delegatury Krajowego Biura Wyborczego.

W ramach realizacji czynności nadzorczych i kontrolnych Delegatury analizowały również zmiany liczby wyborców w poszczególnych gminach i porównywały

je z wcześniejszymi danymi w tym zakresie. Prowadzona na bieżąco weryfikacja umożliwiła Delegaturom wyjaśnienie wszelkich występujących wątpliwości.

Delegatura Krajowego Biura Wyborczego w Szczecinie podniosła, iż analiza powstałych różnic prowadzi do powtarzającego się wniosku, iż w przeważającej większości gmin wystąpiły zmiany o charakterze demograficznym (urodzenia/zgony) oraz migracyjnym (zameldowania/wymeldowania). W przypadku kilku gmin dodatkowym czynnikiem wpływającym na zmiany liczby wyborców był rozwój budownictwa zarówno jednorodzinnego jak i wielorodzinnego.

Delegatury Krajowego Biura Wyborczego przedstawiły również w przesłanych informacjach spostrzeżenia i uwagi dotyczące funkcjonalności Centralnego Rejestru Wyborców.

Delegatura Krajowego Biura Wyborczego w Katowicach wskazała, że w trakcie kontroli w Urzędzie Miasta Wojkowice zgłoszono uwagi dotyczące obsługi Centralnego Rejestru Wyborców. Naczelnik Wydziału Spraw Obywatelskich w Wojkowicach zwróciła uwagę, że obligatoryjne drukowanie kopii spisu wyborców jest z punktu widzenia urzędu zbędne. Jako alternatywę zaproponowano uznanie za równie dobre rozwiązanie przygotowanie elektronicznej wersji kopii spisu wyborców, opatrzonej podpisem kwalifikowanym Burmistrza.

Delegatura Krajowego Biura Wyborczego w Poznaniu wskazała, że w zakresie osób ujętych w stałym obwodzie głosowania na wniosek Centralny Rejestr Wyborców działa bez zastrzeżeń, pod warunkiem prawidłowej obsługi przez użytkownika, tj. pracownika gminy. Delegatura podniosła, że w gminach zdarzały się sytuacje, iż decyzje były wydawane poza Centralnym Rejestrem Wyborców, a następnie tylko rejestrowane w systemie, często nie w tym samym dniu. Zdaniem Delegatury mogło to mieć wpływ na informację na temat liczby wyborców oraz mieszkańców w danym dniu. Jednocześnie Delegatura podkreśliła, że były to jednostkowe przypadki. W trakcie kontroli zalecono wykorzystywanie systemu CRW do wydawania decyzji w celu uniknięcia w przyszłości nieprawidłowości z tym związanych. Podniesiono, że data dodania adresu do systemu powinna być zbieżna z datą wydania decyzji, wtedy Centralny Rejestr Wyborców odzwierciedla stan faktyczny.

III. Skargi wyborców

Delegatura Krajowego Biura Wyborczego w Warszawie poinformowała, że w wyniku przeprowadzonych kontroli ustalono, iż w dwóch gminach wniesiono w 2025 r. reklamacje na nieprawidłowości w Centralnym Rejestrze Wyborców.

W gminie Nadarzyn po wyborach reklamację złożył wyborca, który podnosił, że w spisie wyborców pod jego adresem figuruje osoba, która nie powinna się w nim znajdować (jego brat, z którym był skłócony). Wyborca złożył reklamację na piśmie. Urząd wydał decyzję o odmowie uwzględnienia reklamacji. Wyborca nie złożył odwołania na decyzję Urzędu do sądu.

Natomiast w gminie Raszyn złożono ustną reklamację w sprawie osoby zmarłej, błędnie ujętej w spisie wyborców. Delegatura wskazała, że nie został dla tej osoby sporządzony i zarejestrowany akt zgonu. Po uzyskaniu wszelkich informacji i wyjaśnieniu sprawy wprowadzono właściwe dane do Źródła.

IV. Informacja z działalności Zespołu ds. współpracy z organem prowadzącym system Centralny Rejestr Wyborców

Kierownik Zespołu ds. współpracy z organem prowadzącym system Centralny Rejestr Wyborców, Dyrektor Delegatury Krajowego Biura Wyborczego w Koszalinie – Pani Patrycja Wysoczańska w przesłanej informacji wskazała, że Zespół cyklicznie odbywa cotygodniowe spotkania z Zespołem Centralnego Ośrodka Informatyki (COI) w formie online, analizując bieżące wydarzenia, omawiając trwające prace rozwojowe oraz aktualizacyjne. Członkowie Zespołu otrzymują i analizują codzienne raporty przekazywane przez COI dotyczące osób nieprzypisanych do obwodów lub okręgów wyborczych. Dane te udostępniają dwa razy w tygodniu dyrektorom Delegatur Krajowego Biura Wyborczego, a w sytuacjach, w których dochodzi do ponadnormatywnych zjawisk nieprzypisania wyborców, zwracają się bezpośrednio do danej Delegatury z prośbą o wyjaśnienia. Raz w miesiącu Zespół otrzymuje raport nieaktualnych opisów granic, które przekazuje bezpośrednio dyrektorom Delegatur, celem aktualizacji opisu granic obwodów i okręgów wyborczych w systemie CRW. Zespół na bieżąco nadzoruje proces tworzenia akcji wyborczych i referendalnych w CRW oraz dba o ich terminowe zamykanie.

Zespół nadzorował usunięcie czworga obywateli z nieokreślonym obywatelstwem ujętych na wniosek w CRW. Obecnie system działa prawidłowo, zatem osoba posiadająca obywatelstwo spoza kraju Unii Europejskiej i Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej lub nieokreślonym obywatelstwem nie może być ujęta w CRW. Jednakże w CRW pozostała jeszcze jedna osoba z nieokreślonym obywatelstwem dopisana na wniosek. Sprawa została przekazana Dyrektorowi Delegatury KBW w Słupsku, który nadzoruje stan postępowania w tej sprawie.

Kierownik Zespołu wskazała również, iż w dalszym ciągu nie wypracowano rozwiązań w kwestii reklamacji określonej w art. 22 Kodeksu wyborczego, a także działań

wójta podejmowanych na skutek czynności nadzorczych z art. 165 § 1 pkt 2. W sprawie tej prowadzona jest korespondencja z COI. Obecnie jednak nie są planowane zmiany funkcjonalności w tym zakresie.

V. Uwagi końcowe

Przeprowadzona analiza informacji sporządzonych przez Delegatury Krajowego Biura Wyborczego wykazała, że aktualizacja danych w Centralnym Rejestrze Wyborców co do zasady przebiegła prawidłowo.

W ramach działań nadzorczych Delegatury przykładały szczególną uwagę do przypominania gminom o prawidłowym postępowaniu w zakresie procedowania wniosków o ujęcie w stałym obwodzie głosowania. Występujące nieprawidłowości stwierdzone przez Delegatury wynikały często z błędów formalnych pracowników urzędów gmin. Wyjaśniano je na bieżąco oraz polecano ich wyeliminowanie kontrolowanym jednostkom w ramach zaleceń pokontrolnych.

Delegatury Krajowego Biura Wyborczego przy wsparciu ze strony Zespołu ds. współpracy z organem prowadzącym system Centralny Rejestr Wyborców na bieżąco reagowały na wszelkie zgłoszenia dotyczące funkcjonowania CRW. Przekazywały gminom wyjaśnienia dotyczące prawidłowej aktualizacji danych w Centralnym Rejestrze Wyborców.